

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/291.00.1/Б/ОК13- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 21 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету національної безпеки, права та міжнародних відносин
01 вересня 2023 р., протокол № 8
Голова Вченої ради
Дариса СЕРГІЄНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини і геополітична безпека» факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин кафедра міжнародних відносин і політичного менеджменту

Схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту
29 серпня 2023 р., протокол № 7
Завідувач кафедри
Вікторія ЗАТУРСЬКА-АНТОНЮК

Гарант освітньо-професійної програми
Оксана ЛИТВИНЧУК

Розробник: д.і.н., професор кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту Андрій ШЕВЧУК

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/291.00.1/Б/ОК13- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 21 / 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»	Нормативна
Модулів – 2	Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		1
Загальна кількість годин – 120		Семестр
		2
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи – 3,5	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції
		32 год.
		Практичні
		32 год.
		Лабораторні
		0 год.
		Самостійна робота
56 год.		
		Вид контролю: екзамен

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 53% аудиторних занять, 47 % самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/291.00.1/Б/ОК13- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 21 / 3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є надання студентам знань про сучасні наукові концепції, поняття та методи дослідження міжнародних відносин, розвиток у здобувачів освіти теоретичних уявлень про міжнародні відносини як специфічну сферу суспільних відносин. Вивчення освітньої компоненти створює умови для свідомої орієнтації молодшої людини у сучасному світі, суспільстві, активному включенню до соціально-політичного та економічного життя суспільства, підготовці до майбутньої професії.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- засвоєння базових теоретичних знань у сфері міжнародних відносин;
- вивчення основних етапів розвитку теорії міжнародних відносин;
- здійснити аналіз суб'єктів міжнародних відносин, їх цілей та інтересів;
- поглибити знання зі структурних особливостей міжнародних відносин;
- ознайомити здобувачів освіти з цілями, засобами і стратегією учасників міжнародних відносин;
- розкрити етико-правові проблеми міжнародних відносин та проблеми «сили» в теорії міжнародних відносин;
- вивчення теорій міжнародних конфліктів та шляхи їх урегулювання;
- дослідження міжнародного співробітництва в системі міжнародних відносин;
- визначення місця України в сучасних міжнародних відносинах.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»:

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси в різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики в політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

СК13. Здатність аналізувати діяльність міжнародних недержавних акторів

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/291.00.1/Б/ОК13- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 21 / 4

та транснаціональні відносини.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими наступних **програмних результатів** навчання за спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»:

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

РН12. Володіти навичками професійного усного та письмового перекладу з/на іноземні мови, зокрема, з фахової тематики міжнародного співробітництва, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, регіональних студій, дво- та багатосторонніх міжнародних проектів.

РН13. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Теоретичні концепції міжнародних відносин

Тема 1. Вступ до курсу. Теорія міжнародних відносин як наука та навчальна дисципліна.

Мета і основні завдання курсу. Міжнародні відносини як суспільно-історичний феномен. Основні підходи до визначення міжнародних відносин. Історична еволюція міжнародних відносин. Історія теорії міжнародних відносин як науки та навчальної дисципліни. Особливості визначення об'єкту та предмету теорії міжнародних відносин. Світова політика. Взаємозв'язок внутрішньої і зовнішньої політики. Місце теорії міжнародних відносин в системі суспільно-політичних наук.

Тема 2. Класична школа в теорії міжнародних відносин.

Міжнародні відносини в історії соціально-політичної думки. Етапи становлення теорії міжнародних відносин як науки. Античність: зародження основних традицій в інтерпретації міжнародних відносин. Ідея війни і миру в

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/291.00.1/Б/ОК13- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 21 / 5

політичній думці Середньовіччя та епоху Відродження (Тома Аквінський, Данте Аліґ'єрі, Н.Макиавеллі). Ідея вічного миру та універсальної міжнародної організації в політичній думці XV-XVIII ст. Теорія державного суверенітету (Ж.Боден), ідеї міжнародної анархії (Т.Гоббс), балансу сил (лорд Болінброк, Е. де Ваттель, Д.Юм) як теоретичні передумови політичного реалізму. Теорія війни (Й.Фіхте, Г.Гегель, Клаузевіц). Класичні теорії міжнародних відносин. Політичний реалізм та його основні концепції. Політичний ідеалізм та його основні засади.

Тема 3. Геополітичні концепції міжнародних відносин.

Генезис геополітики. Рівні геополітики. Тенденції розвитку геополітики. Методологічні основи геополітики. Виникнення класичної геополітичної науки. Німецький політичний географ Фрідріх Ратцель (1844- 1904). Сім законів просторового зростання (експансії) держав. «Геополітика» Рудольфа Челлена. Концепція атлантизму. Геополітика морської держави А.Мехена. «Вплив морської сили на історію». Шість критеріїв статусу держави. Формула морської могутності. Етапи світового панування США. Ідеї Ніколаса Джона Спайкмена. Рімленд. Правила світового панування. «Атлантичний континент». Концепція Хелфорда Джона Маккіндера (1861-1947). «Географічна вісь історії». Світовий острів. Осьовий ареал (Хартленд). Внутрішній півмісяць. Зовнішній півмісяць. Епохи геополітичної історії людства. Три правила світової політики. Карл Хаусгофер (1869-1946) про утворення вісі «Берлін – Москва – Токіо». Геополітична концепція євразійства та її ідейні доміанти. Автаркія великих просторів. Вплив геополітичних стратегій на міжнародні відносини.

Тема 4. Сучасні школи і напрямки в теорії міжнародних відносин.

«Великі дебати» в теорії міжнародних відносин: неореалізм та неолібералізм. Сучасні теорії міжнародних відносин (біхевіоризм, критицизм, соціологія міжнародних відносин, функціоналізм тощо). Теорія міжнародних відносин: доробок українських науковців.

Тема 5. Суб'єкти міжнародних відносин, їх цілі та інтереси.

Зміст понять «суб'єкт», «агент», «актор», «учасник» міжнародних відносин. Держава як основний міжнародний актор. Міжурядові й неурядові організації, їх класифікація і основні функції в міжнародних відносинах. Особливості міжнародної ролі ТНК, національно-визвольних рухів, терористичних організацій як учасників міжнародних відносин. Теоретичний і конкретно-політичний статус індивіда як міжнародного актора. Основні тенденції міжнародних відносин щодо перерозподілу ролей й взаємодії міжнародних акторів.

Поняття та сутність інтересів суб'єктів міжнародних відносин. Потреби, інтереси, мотиви, цілі. Класові, державні та національні інтереси, їх роль та значення у міжнародних відносинах. Співвідношення національного та

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/291.00.1/Б/ОК13- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 21 / 6

інтернаціонального у зовнішній політиці країн. Концепція «національного інтересу» її міжнародних відносин. Класифікація інтересів суб'єктів у міжнародних відносинах. Ієрархія міжнародних інтересів. Спектри міжнародних інтересів.

Тема 6. Закономірності міжнародних відносин.

Загальноісторичні закономірності міжнародних відносин. Повторюваність та випадок у суспільних відносинах загалом та міжнародних відносинах зокрема. Прогностичні методи у міжнародних відносинах: особливості практичного застосування, евристичний потенціал. Закономірності як основа для прогнозу та моделювання. Глобалізація як закономірність розвитку світового співтовариства.

Змістовий модуль 2.

Система і структура міжнародних відносин. Актуальні проблеми сучасних міжнародних відносин

Тема 7. Структурні особливості міжнародних відносин.

Соціальні організми як основні елементи глобальної макросистеми. Поняття і структура міжнародних систем. Основні системні властивості сучасних міжнародних відносин: відносність, відокремленість, цілеспрямованість, самоврядування. Високодинамічний характер процесів, складність і багаторівневість системи міжнародних відносин.

Ієрархія міжнародних систем. Класифікація міжнародних систем Мортон Каплана. "Модель розривів" в системному підході Орана Янга. Класифікація міжнародних систем за Йоханом Галтунгом. Теорія цивілізаційних систем Дж. Моделскі. Взаємодії системи з її середовищем. Глобалізація міжнародного середовища.

Тема 8. Цілі, засоби і стратегії учасників міжнародних відносин.

Про зміст понять «мета» і «засоби». Стратегія як єдність цілей і засобів. Загальне уявлення про стратегію. Велика стратегія. Стратегії врегулювання криз. Стратегії миру. Стратегія і дипломатія.

Тема 9. Етико-правові проблеми міжнародних відносин. Проблема «сили» в теорії міжнародних відносин.

Історичні форми й особливості регулятивної ролі міжнародного права. Особливості сучасного міжнародного права і його основні принципи. Концепція гуманітарного втручання. Взаємодія права й моралі в міжнародних відносинах. Співвідношення права, сили та етики у сучасних міжнародних відносинах. Поняття «сили» у міжнародних відносинах. «Фактор сили».

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/291.00.1/Б/ОК13- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 21 / 7

Тема 10. Міжнародні конфлікти та шляхи їх урегулювання.

Міжнародна залежність, її форми (колоніальна, неокolonіальна, економічна, політична, військово-стратегічна залежність). Міжнародна протидія та міжнародна конфронтація.

Поняття міжнародного конфлікту, їх типи, види, стадії, фази, етапи. Структура міжнародного конфлікту. Способи розв'язання криз та конфліктів у міждержавних відносинах. Джерела міжнародної напруженості, її типологія.

Міжнародна відповідальність держав. Концепція без'ядерного, ненасильницького світу. Війна як форма міжнародних відносин. Справедливі та несправедливі війни. Міжнародне право та заборона агресивних війн.

Проблеми локальних війн у сучасних умовах. Принципи неподільності світу та спільної долі людства.

Тема 11. Міжнародне співробітництво.

Поняття і типи міжнародного співробітництва. Міждержавне співробітництво з позицій політичного реалізму. Теорія міжнародних режимів. Соціологічний підхід до аналізу міжнародного співробітництва. Співробітництво та інтеграційні процеси. Форми міжнародного співробітництва: історична ретроспектива та сучасність.

Тема 12. Україна в сучасних міжнародних відносинах.

Основні принципи, завдання та напрями зовнішньої політики України. Україна і міжнародні організації світового і регіонального рівнів. Курс України на інтеграцію в європейські та євроатлантичні структури. Участь українських військовослужбовців у миротворчих операціях.

Суперечності цивілізаційного визначення України. Українська та світова політична думка про місце України в світовому політичному просторі. Україна в світовій цивілізації XXI ст. Стан, цивілізаційний потенціал, розвиткові можливості та перспективи України у сучасному світі.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/291.00.1/Б/ОК13- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 21 / 8

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Модуль 1				
Змістовий модуль 1. Теоретичні концепції міжнародних відносин				
Тема 1. Вступ до курсу. Теорія міжнародних відносин як наука та навчальна дисципліна.	10	2	2	6
Тема 2. Класична школа в теорії міжнародних відносин.	10	2	2	6
Тема 3. Геополітичні концепції міжнародних відносин.	10	4	4	2
Тема 4. Сучасні школи і напрямки в теорії міжнародних відносин.	10	2	2	6
Тема 5. Суб'єкти міжнародних відносин, їх цілі та інтереси.	10	4	4	2
Тема 6. Закономірності міжнародних відносин.	10	2	2	6
Разом за змістовим модулем 1	60	16	16	28
Модуль 2				
Змістовий модуль 2. Система і структура міжнародних відносин. Актуальні проблеми сучасних міжнародних відносин				
Тема 7. Структурні особливості міжнародних відносин.	10	4	4	2
Тема 8. Цілі, засоби і стратегії учасників міжнародних відносин.	10	2	2	6
Тема 9. Етико-правові проблеми міжнародних відносин. Проблема «сили» в теорії міжнародних відносин.	10	2	2	6
Тема 10. Міжнародні конфлікти та шляхи їх урегулювання.	10	4	4	2
Тема 11. Міжнародне співробітництво.	10	2	2	6
Тема 12. Україна в сучасних міжнародних відносинах.	10	2	2	6
Разом за змістовим модулем 2	60	16	16	28
ВСЬОГО	120	32	32	56

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/291.00.1/Б/ОК13- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 21 / 9

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин,
		денна форма
1.	Тема 1. Вступ до курсу. Теорія міжнародних відносин як наука та навчальна дисципліна.	2
2.	Тема 2. Класична школа в теорії міжнародних відносин.	2
3.	Тема 3. Геополітичні концепції міжнародних відносин.	4
4.	Тема 4. Сучасні школи і напрямки в теорії міжнародних відносин.	2
5.	Тема 5. Суб'єкти міжнародних відносин, їх цілі та інтереси.	4
6.	Тема 6. Закономірності міжнародних відносин.	2
7.	Тема 7. Структурні особливості міжнародних відносин.	4
8.	Тема 8. Цілі, засоби і стратегії учасників міжнародних відносин.	2
9.	Тема 9. Етико-правові проблеми міжнародних відносин. Проблема «сили» в теорії міжнародних відносин.	2
10.	Тема 10. Міжнародні конфлікти та шляхи їх урегулювання.	4
11.	Тема 11. Міжнародне співробітництво.	2
12.	Тема 12. Україна в сучасних міжнародних відносинах.	2
Усього:		32

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/291.00.1/Б/ОК13- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 21 / 10

6. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1. Вступ до курсу. Теорія міжнародних відносин як наука та навчальна дисципліна. 1. Світова політика. 2. Взаємозв'язок внутрішньої і зовнішньої політики. 3. Місце теорії міжнародних відносин в системі суспільно-політичних наук.	6
2	Тема 2. Класична школа в теорії міжнародних відносин. 1. Класичні теорії міжнародних відносин. 2. Політичний реалізм та його основні концепції. 3. Політичний ідеалізм та його основні засади.	6
3	Тема 3. Геополітичні концепції міжнародних відносин. 1. Геополітична концепція євразійства та її ідейні доміанти. 2. Автаркія великих просторів. 3. Вплив геополітичних стратегій на міжнародні відносини.	2
4	Тема 4. Сучасні школи і напрямки в теорії міжнародних відносин. 1. Сучасні теорії міжнародних відносин (біхевіоризм, критицизм, соціологія міжнародних відносин, функціоналізм тощо). 2. Теорія міжнародних відносин: доробок українських науковців.	6
5	Тема 5. Суб'єкти міжнародних відносин, їх цілі та інтереси. 1. Концепція «національного інтересу» її міжнародних відносин. 2. Класифікація інтересів суб'єктів у міжнародних відносинах. 3. Ієрархія міжнародних інтересів. 4. Спектри міжнародних інтересів.	2
6	Тема 6. Закономірності міжнародних відносин. 1. Закономірності як основа для прогнозу та моделювання. 2. Глобалізація як закономірність розвитку світового співтовариства.	6
7	Тема 7. Структурні особливості міжнародних відносин. 1. Теорія цивілізаційних систем Дж. Моделські. 2. Взаємодії системи з її середовищем. 3. Глобалізація міжнародного середовища.	2
8	Тема 8. Цілі, засоби і стратегії учасників міжнародних відносин. 1. Стратегії врегулювання криз. 2. Стратегії миру. 3. Стратегія і дипломатія.	6
9	Тема 9. Етико-правові проблеми міжнародних відносин. 1. Взаємодія права й моралі в міжнародних відносинах.	6

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/291.00.1/Б/ОК13- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 21 / 11
	2. Співвідношення права, сили та етики у сучасних міжнародних відносинах. 3. Поняття «сили» у міжнародних відносинах. «Фактор сили».	
10	Тема 10. Міжнародні конфлікти та шляхи їх урегулювання. 1. Війна як форма міжнародних відносин. 2. Справедливі та несправедливі війни. 3. Міжнародне право та заборона агресивних війн. 4. Проблеми локальних війн у сучасних умовах. 5. Принципи неподільності світу та спільної долі людства.	2
11.	Тема 11. Міжнародне співробітництво. 1. Соціологічний підхід до аналізу міжнародного співробітництва. 2. Співробітництво та інтеграційні процеси. 3. Форми міжнародного співробітництва: історична ретроспектива та сучасність.	6
12.	Тема 12. Україна в сучасних міжнародних відносинах. 1. Україна в світовій цивілізації ХХІ ст. 2. Стан, цивілізаційний потенціал, розвиткові можливості та перспективи України у сучасному світі.	6
РАЗОМ		56

7. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/291.00.1/Б/ОК13- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 21 / 12

8. Методи навчання

Результат навчання	Методи навчання
РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	- вербальні (проблемні лекції, лекції-візуалізації, лекції із задалегідь запланованими помилками, лекції у формі прес-конференцій, лекції-бесіди, лекції-дискусії, лекції з аналізом конкретних ситуацій, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж); - практичні (різні види вправ та завдань, виконання розрахунків, тестування, творчі завдання, робота з документами та договорами); - пояснювально-ілюстративний (передбачає пред'явлення готової інформації викладачем та її засвоєння студентами); - метод проблемного викладу;
РН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.	- вербальні (проблемні лекції, лекції-візуалізації, лекції із задалегідь запланованими помилками, лекції у формі прес-конференцій, лекції-бесіди, лекції-дискусії, лекції з аналізом конкретних ситуацій, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж); - наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); - практичні (різні види вправ та завдань, виконання розрахунків, тестування, творчі завдання, робота з документами та договорами); - метод проблемного викладу; - інтегровані методи навчання: заняття-ділова зустріч, заняття-навчальна конференція, заняття-експедиція, заняття-експеримент; - інтерактивні методи навчання: світове кафе, оксфордські дебати, мозковий штурм, вікторини, бліц-опитування, квізи; - нові форми роботи з інформацією: складання ментальних карт, відеооглядів, сторітелінг, скрайбінг, портфоліо, скетчноутінг. - ситуаційний метод, рішення кейсових завдань.
РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень,	- вербальні (проблемні лекції, лекції-візуалізації, лекції із задалегідь запланованими помилками, лекції у формі прес-конференцій, лекції-бесіди, лекції-дискусії, лекції з аналізом конкретних ситуацій, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж); - наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); - практичні (різні види вправ та завдань, виконання розрахунків, тестування, творчі завдання, робота з документами та договорами); - дослідницький метод; - дискусійний метод; - метод активного навчання (проведення ділових ігор, ігрового проектування); - інтегровані методи навчання: заняття-ділова зустріч,

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11-05.01/291.00.1/Б/ОК13-2023 Арк 21 / 13
<i>Екземпляр № 1</i>		
надавати відповідні рекомендації.	заняття-навчальна конференція, заняття-експедиція, заняття-експеримент;	
РН12. Володіти навичками професійного усного та письмового перекладу з/на іноземні мови, зокрема, з фахової тематики міжнародного співробітництва, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, регіональних студій, двота багатосторонніх міжнародних проектів.	- вербальні (проблемні лекції, лекції-візуалізації, лекції із задалегідь запланованими помилками, лекції у формі прес-конференцій, лекції-бесіди, лекції-дискусії, лекції з аналізом конкретних ситуацій, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж); - наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); - практичні (різні види вправ та завдань, виконання розрахунків, тестування, творчі завдання, робота з документами та договорами); - метод проблемного викладу; - частково-пошуковий (евристичний); - дослідницький метод; - дискусійний метод; - метод активного навчання (проведення ділових ігор, ігрового проектування); - інтегровані методи навчання: заняття-ділова зустріч, заняття-навчальна конференція, заняття-експедиція, заняття-експеримент; - нові форми роботи з інформацією: складання ментальних карт, відеооглядів, сторітелінг, скрайбінг, портфоліо, скетчноутінг.	
РН13. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.	- вербальні (проблемні лекції, лекції-візуалізації, лекції із задалегідь запланованими помилками, лекції у формі прес-конференцій, лекції-бесіди, лекції-дискусії, лекції з аналізом конкретних ситуацій, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж); - наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація); - практичні (різні види вправ та завдань, виконання розрахунків, тестування, творчі завдання, робота з документами та договорами); - метод проблемного викладу; - частково-пошуковий (евристичний); - дослідницький метод; - дискусійний метод; - метод активного навчання (проведення ділових ігор, ігрового проектування); - інтегровані методи навчання: заняття-ділова зустріч, заняття-навчальна конференція, заняття-експедиція, заняття-експеримент; - нові форми роботи з інформацією: складання ментальних карт, відеооглядів, сторітелінг, скрайбінг, портфоліо, скетчноутінг.	

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/291.00.1/Б/ОК13- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 21 / 14

9. Методи контролю

В основу системи оцінювання навчальної дисципліни покладено поточний та модульний контроль результатів навчання і принцип накопичення зароблених здобувачем вищої освіти балів.

Поточний контроль – це оцінювання засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу під час проведення аудиторних занять, при виконанні індивідуальної і самостійної роботи.

Контроль виконання самостійної роботи студентами здійснюється на практичних заняттях дисципліни.

Модульний контроль – це оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу змістових модулів. Модульний контроль проводиться у вигляді модульної контрольної роботи.

Підсумковий (семестровий) контроль:

1. Накопичення рейтингових балів в межах дисципліни проводиться в балах, які у підсумку переводяться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.

2. Загальна кількість балів на останньому занятті з навчальної дисципліни оприлюднюється здобувачам вищої освіти та виставляється в відомість обліку успішності академічних груп.

3. У випадку погодження здобувача вищої освіти з оцінкою поточної успішності, вона вважається остаточною, враховується як результат семестрового контролю і вноситься у залікову книжку.

4. У разі незгоди здобувача вищої освіти з результатами поточної успішності, оцінка з дисципліни виставляється за результатами дистанційного складання екзамену. До тестування допускаються здобувачі, які отримали 50 і більше балів.

5. У разі, якщо студент отримав від 0 до 59 балів, то в відомість за національною шкалою виставляється оцінка “незадовільно” (“F” та “FX” відповідно до шкали ЄКТС).

Способи перевірки досягнення програмних результатів навчання

В ході вивчення дисципліни досягнення програмних результатів навчання контролюється шляхом застосування наступних видів контролю:

Результат навчання	Методи контролю
РНО1. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.	- усне опитування; - письмова контрольна робота (відповіді на запитання лекційного курсу, розв'язання тестів); - виконання практичних завдань (в тому числі, у цифровому освітньому середовищі); - виступ на практичних заняттях (з рефератом, презентацією, участь в дискусії); - робота в групі; - перевірка домашнього завдання - виконання модульної контрольної роботи; - захист індивідуального завдання; - екзамен;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11-05.01/291.00.1/Б/ОК13-2023 Арк 21 / 15
Екземпляр № 1		
РН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.	- письмова контрольна робота (відповіді на запитання лекційного курсу, розв'язання тестів); - виконання практичних завдань (в тому числі, у цифровому освітньому середовищі); - виступ на практичних заняттях (з рефератом, презентацією, участь в дискусії); - робота в групі; - перевірка домашнього завдання - виконання модульної контрольної роботи; - захист індивідуального завдання; - екзамен;	
РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.	- усне опитування; - письмова контрольна робота (відповіді на запитання лекційного курсу, розв'язання тестів); - виконання практичних завдань (в тому числі, у цифровому освітньому середовищі); - виступ на практичних заняттях (з рефератом, презентацією, участь в дискусії); - робота в групі; - перевірка домашнього завдання - виконання модульної контрольної роботи; - захист індивідуального завдання; - екзамен;	
РН12. Володіти навичками професійного усного та письмового перекладу з/на іноземні мови, зокрема, з фахової тематики міжнародного співробітництва, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, регіональних студій, дво- та багатосторонніх міжнародних проектів.	- усне опитування; - письмова контрольна робота (відповіді на запитання лекційного курсу, розв'язання тестів); - виконання практичних завдань (в тому числі, у цифровому освітньому середовищі); - виступ на практичних заняттях (з рефератом, презентацією, участь в дискусії); - робота в групі; - перевірка домашнього завдання - виконання модульної контрольної роботи; - захист індивідуального завдання; - екзамен;	
РН13. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точку зору.	- усне опитування; - виконання практичних завдань (в тому числі, у цифровому освітньому середовищі); - виступ на практичних заняттях (з рефератом, презентацією, участь в дискусії); - робота в групі; - перевірка домашнього завдання - захист індивідуального завдання; - екзамен.	

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/291.00.1/Б/ОК13- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 21 / 16

10. Розподіл балів

Оцінювання досягнень здобувачів за дисципліною за кількісним критерієм здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС (А, В, С, D, E, FX, F).
Бали розподілені за темами дисципліни наступним чином:

Критерії оцінювання за темами дисципліни

Критерії оцінювання														Сума
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	МКР1	T7	T8	T9	T10	T11	T12	МКР2	100
7	7	7	7	7	7	8	7	7	7	7	7	7	8	

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи № 1

Структурна частина картки	Максимальна кількість балів
Теоретичне питання	2
Тестові завдання	3
Практичне завдання	3
<i>Разом</i>	8

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи № 2

Структурна частина картки	Максимальна кількість балів
Теоретичне питання	2
Тестові завдання	3
Практичне завдання	3
<i>Разом</i>	8

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи

Структурна частина картки	Максимальна кількість балів
Тестові завдання	100
Разом	100

Шкала оцінювання

За шкалою ЄКТС	Екзамен	Бали
A	Відмінно	90-100
B	Добре	82-89
C		74-81
D	Задовільно	64-73
E		60-63
FX	Незадовільно	35-59
F		0-34

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/291.00.1/Б/ОК13- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 21 / 17

11. Рекомендована література

Основна література

1. Глобальні тренди міжнародних відносин. Монографія. К.: Вадекс, 2020. 524 с. URL: https://e-learning.iir.edu.ua/pluginfile.php/5230/mod_book/chapter/876/Pipchenko_N_Ryzhko_v_M_Ch_13_Global_Trends_2020.pdf
2. Капітоненко М.Г. Теорія міжнародних відносин. Чернівці: Видавництво «Книги ХХІ століття», 2019. 272 с.
3. Мателешко Ю. П. Навчально-методичні рекомендації з курсу «Теорія міжнародних відносин». Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. 71 с. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/35885>
4. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Теорія міжнародних відносин». Укладач: Н.В. Гнасевич. Тернопіль, 2018. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Hnasevych_Nadiia/Oporni_konspekt_lektsii_z_navchanoi_dystsypliny_Teoriia_mizhnarodnykh_vidnosyn/
5. Міжнародні відносини та світова політика [Електронний ре-сурс]: навчальний посібник / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко; за заг. ред. д-ра філос. наук, професора О. М. Кузя. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 201 с.
6. Теорія міжнародних відносин. Навчально-методичний посібник. Упорядник Н.Б. Кравченко. Київ, 2019. 210 с. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u362/kravchenko_n.b_nmposibnik-2019-teoriya_mizhnarodnih_vidnosin.pdf
7. Хмель А. О. Теорія міжнародних відносин: Методичні вказівки до семінарських занять. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2019. 52 с. URL: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/351/1/%D0%A5%D0%BC%D0%B5%D0%BB%D1%8C%20%D0%90.%20%D0%9E.%20%D0%A2%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4.%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BD%D0%BE%D1%81%D0%B8%D0%BD%20%D0%92%D0%B8%D0%BF.%20279.pdf>
8. Хмель А. О. Зовнішня політика країн Європейського Союзу: методичні вказівки. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 152 с. URL: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/709/1/%D0%A5%D0%BC%D0%B5%D0%BB%D1%8C%20%D0%90.%20%D0%9E.%20%D0%97%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D1%96%D1%88%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD.%20%D0%92%D0%B8%D0%BF.%20375.pdf>
9. Чістякова І.М., Білоусов О.С., Кудлай І.В. Конспект лекцій з

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/291.00.1/Б/ОК13- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 21 / 18

дисципліни «Міжнародна інформація» для здобувачів вищої освіти спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. Одеса: ДУ «Одеська політехніка», 2021. 222 с. URL: <http://dspace.opu.ua/jspui/bitstream/123456789/12176/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9%20%D0%9C%D0%86%202021%20291.pdf>

10. Burchill S. et al. Theories of international relations. Bloomsbury Publishing, 2022. 310 p. URL: https://ds.amu.edu.et/xmlui/bitstream/handle/123456789/2186/%5BScott_Burchill%2C_Matthew_Paterson%2C_Christian_Reus-%28BookFi.org%29.pdf?sequence=1&isAllowed=y

11. Sørensen G., Møller J., Jackson R. Introduction to international relations: theories and approaches. Oxford university press, 2022. 472 p. URL: <https://www.google.com/books?hl=uk&lr=&id=FbNLEAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=theory+of+international+relations+theory&ots=UHOk3rOE7A&sig=3ZfIO4zqf82AsP1Su185ScGB0GI>

Допоміжна література

1. Батюкова Н.О. Цифрова дипломатія як механізм забезпечення зовнішньополітичної комунікації. 2021. URL: <https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/53967/1/%D0%91%D0%B0%D1%82%D1%8E%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%9D.%20%D0%9E%20%284%29.pdf>

2. Бессонова М.М. Класифікація теорій міжнародних відносин у вітчизняних навчальних виданнях. Сучасний рух науки: Тези доповідей XI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. 8-9 жовтня 2020 р. Дніпро, 2020. Т. 1. С. 59-61.

3. Дерев'янка І. П. Асиметрія влади в міжнародних відносинах. Політичне життя, 2022, С. 87-94. URL: <https://jpv.s.donnu.edu.ua/index.php/pl/article/view/11919/11794>

4. Інформаційна безпека та інформаційні технології: монографія / [Г.В. Альошин та ін.]; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. В. С. Пономаренка. Харків: ДІСА ПЛЮС, 2019. 321 с. URL: http://www.itconf.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/04/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D0%B8%D1%8F_%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D0%B8%D1%8F_2019-%D0%B8%D1%82%D0%BE%D0%B3.pdf

5. Інформаційна безпека: навч. посіб. / Ю. Я. Бобало [та ін.] ; за заг. ред. д-ра техн. наук, проф. Ю. Я. Бобала та д-ра техн. наук, доц. І. В. Горбатого; Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2019. 573, [4] с. URL: http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2021/Bobalo_2019_580.pdf

6. Карпчук Н.П. Міжнародна інформація та суспільні комунікації : навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти. Луцьк, 2018. 514 с. URL:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/291.00.1/Б/ОК13- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 21 / 19

<https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/14600>

7. Коротков Д.С. Вплив ліберально-ідеалістичного напрямку на традиційну гегемонію реалістів у теорії міжнародних відносин. Філософія та політологія в контексті сучасної культури, 2020, Т. 12, № 2. С. 87-93. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/25647/1/1.%20%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2%20%D0%B4.%20%D1%81..pdf>

8. Кукалець О.Є. Публічна дипломатія в теорії міжнародних відносин (Public diplomacy in the theory of international relations). Наукові записки студентів та аспірантів. Серія «Міжнародні відносини», 2020, Вип. 5, С. 141-147. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/8273/1/17.pdf>

9. Примуш М.В., Осмоловська А.О. Політико-правові аспекти міжнародних конфліктів крізь призму системності в міжнародних відносинах. Політичне життя, 2021, С. 109-114. URL: <https://jpl.donnu.edu.ua/article/view/11109/11004>

10. Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах. Монографія. К.: Вадекс, 2019. 442 с. URL: <https://www.iir.edu.ua/sites/default/files/2023-03/Strat Com 2019 content.pdf>

11. Чупрій Л. Ключові концептуальні підходи до дослідження системи міжнародних відносин. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, 2022, № 1 (9), С. 45-62. URL: <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/article/download/121/183>

12. Шергін С. О. Політологія міжнародних відносин: Навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 256 с. URL: <https://culonline.com.ua/catalog/gumanitarni-nauki/politologiya-mizhnarodnikh-vidnosin-navch-posib-shergin-s-o-1/read>

13. Геополітика [Електронний ресурс]: навчально-методичний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / упоряд.: І. Милосердна; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса: Юридича література, 2023. 92 с.

14. Groom A. J. R., Barrinha A., Olson W. C. International relations then and now: origins and trends in interpretation. Routledge, 2019. 248 p. URL: https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=rQWQDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT15&dq=history+of+international+relations&ots=cN0RNT6Vtg&sig=uk5IqRtslGvyKZLjrMkhLEK4Ug&redir_esc=y#v=onepage&q=history%20of%20international%20relations&f=false

15. Thussu D. International Communication: Continuity and Change. 3rd ed. London: Bloomsbury Academic, 2018. 392 p. URL: https://www.academia.edu/23860822/Thussu_International_Communication

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 05.01/291.00.1/Б/ОК13- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 21 / 20

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk> – сайт наукової літератури
2. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В. Вернадського:
3. www.un.kiev.ua – ООН на Україні.
4. www.osce.org – Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ).
5. www.coe.kiev.ua – Рада Європи на Україні. Документи Ради Європи.
6. www.bc.kiev.ua – Британська Рада на Україні.
7. www.ria.com.ua – портал українських газет.
8. www.press.org.ua – портал українських газет.
9. www.zerkalo-nedeli.com – сайт міжнародного суспільно-політичного щотижневика «Дзеркало Тижня».
10. www.for-ua.com – інтернет-газета «For Um», професійне українське інтернет-видання про політичні, економічні й суспільні події: оперативна інформація з фотоматеріалами, ексклюзивні коментарі видатних людей, аналітична інформація, досє на політиків.
11. www.trk-mag.kiev.ua – компанія «Телерадіо кур'єр», спеціалізований журнал для медіа фахівців.
12. www.its.org.ua – науково-практичне товариство «Інформаційні технології і безпека».